

T.C
SİMAV KAYMAKAMLIĞI
SİMAV REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

REHBERLİK İHTİYAÇLARI BELİRLEME ANKETİ (RİBA)

S O N U Ç R A P O R U

2 0 2 4 - 2 0 2 5

HAZIRLAYAN
KAMILCAN GÜLSEREN
YUNUS EMRE DEMİR

0274 513 51 55

SIMAVREHBERLIK@GMAIL.COM

SIMAVRAM.MEB.K12.TR

Simav Rehberlik ve Araştırma Bölgesindeki Okulların Rehberlik İhtiyaçları (RİBA) Değerlendirme Raporu

Kamilcan GÜLSEREN

Yunus Emre DEMİR

Özet

Bu çalışma, Simav Rehberlik ve Araştırma bölgesindeki okulların sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişimi alanlarında hangi noktalarda rehberlik desteğine ihtiyaç duyduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bölgedeki toplam 77 okuldan 60'ının katılımıyla elde edilen veriler, öğrencilerin duygusal düzenleme, öz farkındalık, öfke yönetimi, akademik öz yeterlik, dikkat geliştirme ve kariyer planlaması gibi konularda destek taleplerini yansıtmaktadır. Erken eğitim aşamasında çocukların oyun temelli yaklaşımlarla duygularını ifade edebilmeleri; ilkokulda bireysel geri bildirim ve grup içi etkileşimle özgüvenlerinin pekiştirilmesi; ortaokulda artan ders yükü ve sosyal baskılarla mücadele ederken zaman yönetimi ve stresle başa çıkma becerilerinin geliştirilmesi; lise döneminde ise sınav kaygısı ve kariyer belirsizliklerinin giderilmesi için kapsamlı rehberlik hizmetlerinin uygulanması gerektiği tespit edilmiştir. Bu raporda, elde edilen bulgular ışığında kademelere özgü müdahale stratejileri ve öneriler de detaylandırılmış olup, sonuçlar hem mevcut durumun değerlendirilmesinde hem de gelecekte yapılacak uygulamalara temel oluşturacak niteliktedir.

Giriş

Bu çalışma, Simav Rehberlik ve Araştırma bölgesinde yer alan okulların; sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişimi alanlarında hangi noktalarda rehberlik desteğine ihtiyaç duyduğunu kapsamlı biçimde belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmaya, bölgedeki toplam 77 okuldan 60'ının katılım sağlamasıyla ulaşılmış olan veri seti temel alınmıştır. Katılım oranı, bölgedeki genel rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi açısından güvenilir ve temsil edici sonuçlar elde edilmesine olanak tanımıştır. Rapor, elde edilen verilerin ışığında, eğitim kurumlarının hem bireysel hem de kademeye özgü ihtiyaçları doğru tespit edebilmesi ve bu doğrultuda stratejik müdahalelerin planlanabilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Veri Toplama ve Değerlendirme Yöntemi

Bu çalışmada kullanılan veriler, Simav Rehberlik ve Araştırma bölgesindeki okulların rehberlik ihtiyacını ortaya koyan okulların hazırlayıp gönderdiği Rehberlik İhtiyaçları Belirleme Anketi (RİBA) formları aracılığıyla derlenmiştir. Belirlenen bazı temel hususlar şunlardır:

- **Ölçüt Seçimi:** Okulların rehberlik alanları (sosyal-duygusal, akademik, kariyer) kapsamında, her bir ihtiyacın varlığına ilişkin kayıt sütunları kullanılmıştır. Bu veriler, rehberlik amaçlarının hangi alanlarda yoğunlaştığını nesnel olarak ortaya koymaktadır.
- **Katılım ve Temsiliyet:** Toplam 77 okul arasından 60 okulun sonuçlarını göndermesi, bulguların bölgesel standartlara uygunluğunu artırmış ve farklı eğitim kademelerini kapsayan kapsamlı bir veri seti sunmuştur.
- **Veri Ayırıştırması:** Elde edilen veriler, öğrencilerin bulunduğu eğitim kademelerine (Anasınıfı, İlkokul, Ortaokul, Lise) göre gruplandırılmıştır. Böylece her kademedeki ihtiyaçlar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.
- **Nicel ve Nitel Yaklaşım:** Ölçülebilir verilerin yanı sıra, okul içi dinamikler ve öğrenci profillerine ilişkin nitel değerlendirmeler de dikkate alınarak çok boyutlu bir analiz gerçekleştirilmiştir.

Bu yöntem, elde edilen sonuçların aynı zamanda uygulanabilir müdahale stratejilerinin planlanmasına da ışık tutmasını sağlamıştır.

Bulgular

1. Sosyal-Duygusal Gelişim

Veriler, öğrencilerin duygusal düzenleme, öz farkındalık, öfke yönetimi ve akran ilişkileri konularında rehberlik desteğine ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Sınıf içi etkileşimlerde ve birebir danışmanlık uygulamalarında, öğrencilerin sosyal-duygusal

gelişimlerinin desteklenmesi; onların güven, empati ve paylaşma becerilerini artırmada kritik rol oynamaktadır.

2. Akademik Gelişim

Öğrenciler, derslere odaklanma, öğrenme stratejilerinin benimsenmesi ve akademik özyeterlik kazanma konularında destek aramaktadır. Dikkat sürelerinin uzatılması ve öğrenme yöntemlerinin kişiselleştirilmesi, öğrencilerin verimli eğitim süreçleri için temel gereklilikler olarak belirlenmiştir. Uygulamalı örneklerde, bireyselleştirilmiş rehberlik oturumları ve sınıf içi etkileşim programlarının akademik başarıda olumlu etkileri gözlemlenmiştir.

3. Kariyer Gelişim

Lise düzeyindeki öğrencilerde, sınav kaygısı, kariyer planlaması ve mesleki yönelimlere yönelik rehberlik ihtiyacı ön plandadır. Bu alanda yapılacak düzenlemeler, öğrencilere meslek seçimi ve geleceğe yönelik bilinçli kararlar alma imkânı sağlayacaktır. Kariyer seminerleri, birebir danışmanlık oturumları ve zaman yönetimi gibi destek modelleri, öğrencilerin mesleki belirsizliklerin üstesinden gelmesinde etkili araçlar olarak öne çıkmaktadır.

Kademelere Göre Rehberlik İhtiyaçları

1. Anasınıfı

Anasınıfı öğrencileri henüz temel sosyal-duygusal yapılarını oluşturmaktadır. Bu yaş grubunda çocukların öfke yönetimi, öz farkındalık ve sosyal uyum konularında destek almaları büyük önem taşımaktadır.

Çocuklar, duygusal tepkilerini oyun yoluyla sergiler; öfke, sevinç, korku gibi duyguların yönetimi konusunda erken yaşta alınacak destek, ileriki eğitim dönemlerinde daha sağlıklı sosyal ilişkiler kurmalarına yardımcı olur.

Stratejiler:

Oyun Temelli Yaklaşım: Oyun seansları, çocukların içsel duygularını keşfetmelerini sağlarken, masal anlatımı, drama ve resimli etkinlikler onların duygu becerilerini geliştirmede etkilidir.

Güven Ortamı Oluşturma: Sıcak ve sabırlı öğretmen yaklaşımlarıyla oluşturulan güven ortamı, çocukların kendilerini ifade etme becerilerinin gelişmesini destekler.

Sosyal Becerilerin İlk Adımları: Küçük grup etkinlikleri, paylaşma ve iş birliği gibi temel sosyal becerilerin kazanılmasına katkıda bulunur.

Uygulama Önerileri:

- ❖ Düzenli bireysel ve grup aktivitelerinin uygulanması,
- ❖ Özel oyun atölyeleri ve drama seanslarının düzenlenmesi,
- ❖ Ebeveynlere yönelik duygu yönetimi seminerleri ve evde destek planlarının geliştirilmesi.

2. İlkokul

İlkokul dönemi, öğrencilerin sosyal ilişkilerini pekiştirdiği ve akademik becerilerini geliştirdiği kritik bir dönemdir. İlkokul öğrencileri, sınıf ortamında hem bireysel hem de grup dinamikleri içinde yer alarak öğrenme sürecine katılır; empati, paylaşım ve takım çalışması gibi sosyal beceriler kazanırken, akademik öz yeterliklerini artırarak destek arayışındadır.

Stratejiler:

Grup İçi Etkinlikler: Sınıf içi projeler, tartışma oturumları ve etkileşimli etkinlikler öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini teşvik eder.

Bireysel Geri Bildirim: Düzenli öğretmen geri bildirimlerinin sağlanması, öğrencilerin özgüvenlerinin pekişmesine ve öğrenme süreçlerine olumlu yansımalar yapmasına yardımcı olur.

Kişisel Keşif: Öğrencilerin ilgi alanlarını belirlemek için yapılan bireysel değerlendirme oturumları, onların akademik hedeflerini netleştirmelerine olanak tanır.

Uygulama Önerileri:

- ❖ Bireysel ve grup rehberlik oturumlarının sıklıkla düzenlenmesi,
- ❖ İlgi alanlarına yönelik projelerin teşvik edilmesi,
- ❖ Sınıf içi interaktif aktiviteler ve oyun temelli öğrenme uygulamalarının yaygınlaştırılması.

3.Ortaokul

Ortaokul dönemi, öğrencilerin ergenliğe geçiş sürecine girdikleri, artan ders yükü ve sosyal baskılarla karşılaştıkları kritik bir dönemdir. Ortaokul öğrencileri, kimlik arayışı, artan akran ilişkileri ve ders yükü nedeniyle duygusal dalgalanmalar yaşamaktadır. Bu durum, sınıf içi uyum ve kişisel psikolojik sağlamlık açısından çeşitli zorluklar doğurmaktadır.

Stratejiler:

Kimlik Arayışı ve Sosyal Baskılar: Akran ilişkileri ve aile beklentileri arasında sıkışan öğrenciler, duygusal çatışmalar yaşayabilir. Sağlıklı arkadaş grubu, grup danışmanlıkları ve atölye çalışmaları, empati geliştirme ve çatışmaların sağlıklı yollarla çözülmesi noktasında etkilidir.

Zaman Yönetimi: Artan ders yükü ve okul içi projeler, öğrencilerde zaman yönetimi becerilerinin önemini ortaya koyar. Bireysel rehberlik seansları, bu dönemde stresle başa çıkma stratejilerinin kazandırılmasında yardımcı olabilir.

Duygusal Dayanıklılık: Stratejik rehberlik uygulamaları, öğrencilerin kendilerini ifade etme, duygusal denge kurma ve çatışmaları yönetme yeteneklerini geliştirmelerine katkıda bulunur.

Uygulama Önerileri:

- ❖ Bireysel danışmanlık seansları ve sosyal beceri atölyelerinin düzenlenmesi,
- ❖ Zaman yönetimi ve stresle başa çıkma üzerine özel oturumlarının planlanması,

- ❖ Rol yapma ve simülasyon faaliyetleriyle sosyal ve duygusal becerilerin pekiştirilmesi.

4. Lise

Lise, öğrencilerin geleceklerine dair ciddi kararlar almaya başladıkları, sınav kaygısının yoğunlaştığı ve mesleki yönelimlerin belirginleştiği bir dönemdir. Lise öğrencileri, yoğun sınav dönemleri ve kariyer planlaması süreçlerinden kaynaklanan ciddi stres ve kaygılar yaşamaktadır. Bu süreçte, doğru meslek seçimi, zaman yönetimi ve sınav stresiyle başa çıkma konuları öne çıkmaktadır.

Stratejiler:

Gelecek Belirsizliği: Öğrenciler, gelecekleriyle ilgili belirsizlikler yaşadıklarında bireysel kariyer danışmanlıkları ve seminerler aracılığıyla daha bilinçli adımlar atabilmektedir.

Sınav Kaygısı ve Zaman Yönetimi: Sınav dönemlerinde etkili zaman yönetimi teknikleri ve stresle mücadele stratejileri, öğrencilerin akademik performansını artırmada kritik rol oynar.

Mesleki Yönelim: Kariyer odaklı rehberlik oturumları, öğrencilerin kişisel yeteneklerini, ilgi alanlarını ve değerlerini belirleyerek geleceğe yönelik sağlıklı adımlar atmalarını destekler.

Uygulama Önerileri:

- ❖ Bireysel kariyer planlama seansları ve mesleki rehberlik seminerlerinin düzenlenmesi,
- ❖ Sınav kaygısını azaltmaya yönelik psikolojik danışmanlık ve zaman yönetimi atölye çalışmalarının uygulanması,
- ❖ Mesleki gelişimi destekleyen uygulamalı projeler ve düzenli değerlendirme oturumlarının organize edilmesi.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmaya, Simav Rehberlik ve Araştırma bölgesindeki toplam 77 okuldan 60'ının katılımı sağlanmıştır. Elde edilen veri seti, bölgedeki okulların rehberlik hizmetlerine ilişkin ihtiyaçların kapsamlı analizini ortaya koymaktadır. Bulgular, öğrencilerin sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarında karşılaştıkları zorlukları ve destek gereksinimlerini netleştirerek, kademelere özgü müdahale stratejilerinin planlanması için sağlam bir temel sunmaktadır. Özetle, erken eğitimde duygusal ifadelerin özgürce ortaya konulabilmesi; ilkokulda sosyal ve akademik temellerin pekiştirilmesi; ortaokulda kimlik ve zaman yönetimi desteklerinin sağlanması; lise döneminde ise sınav kaygısı ve kariyer planlamasına yönelik sistematik yaklaşımlar, bölgedeki okulların rehberlik uygulamalarının geliştirilmesinde ön plana çıkmaktadır.

Bu kapsamlı değerlendirme, eğitim yöneticileri, rehberlik öğretmenleri ve politika yapıcıları için;

- Kademelere özgü rehberlik modüllerinin geliştirilmesi,
- Aile katılımı ve toplumsal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi,

- Eđitimci ile rehberlik öğretmenleri arasında sürekli iř birliği ve iletişim kurulması gibi kritik noktalara odaklanılması gerektiğini göstermektedir.

Elde edilen sonuçlar, Simav Rehberlik ve Araştırma Merkezi bölgesindeki rehberlik hizmetlerinin mevcut durumunu iyileştirmeye yönelik stratejilerin belirlenmesi ve uygulamaya konulması açısından yol gösterici bir ereve sunmakta; bölgedeki eğitim politikalarının geliştirilmesine ve öğrencilerin yaşam boyu başarısının desteklenmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Simav Rehberlik ve Araştırma Bölgesi (Tüm Kademeler) RİBA Hedef Listesi

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM ALANI	SIRA	AKADEMİK GELİŞİM ALANI	SIRA	KARİYER GELİŞİM ALANI	SIRA
Aile İçi İletişim	0	Akademik Özyeterlik	1	İş ve Meslek Etiği	0
Akran Zorbalığı	8	Devamsızlığı Önleme	0	İş Yaşamına Yönelik Beceriler	0
Atılganlık	2	Dikkat Geliştirme Çalışmaları	2	Kalfalık ve Ustalık Sistemleri Hakkında Bilgilendirme	0
Bağımlılıkla Mücadele	0	E-KPSS	0	Kariyer Gelişimi	0
Bilinçli Teknoloji Kullanımı	7	Hedef Belirleme	8	Kariyer Planlama	0
Bireysel Farklılıklara Saygı	1	Motivasyon	1	Meslekle İlgili, Değer, Yetenek ve Kişilik Özellikleri İlişkisi	6
Cinsel Eğitim	0	Okul Başarısını Artırma	0	Meslek Sahibi Olmanın Önemi	0
Çatışma Çözme Becerileri	0	Okul Kuralları	0	Meslek Seçerken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	0
Değişen yaşam koşullarına uyum	0	Okul Olgunluğu	0	Meslek Tanıtımı	0
Duygu Düzenleme	2	Okul ve Çevresindeki Sosyokültürel İmkanlar	0	Mesleki Benlik	0
Duygu Farkındalığı	2	Okula ve Çevreye Uyum	2	Mesleki Hedef Belirleme	3
Eleştiriye Tolerans Gösterme	0	Okulda Seçilecek Alan/Dallar	0		
Etik davranış	0	Öz Disiplin Geliştirme	3		
Gelişim Dönemi Özellikleri	1	Özdüzenlemeli Öğrenme	0		
Gişirimcilik	0	Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Tanıtım	1		
Hak ve Sorumluluklarını Bilme	0	Sınav Kaygısı	1		
Hayat Boyu Öğrenme	0	Üst Öğrenim Kurumlarının Tanıtılması	4		
İhmal İstismardan Korunma	3	Üst Öğrenime Geçiş Sınavları	0		
İletişim Becerileri	11	Verimli Ders Çalışma Teknikleri	10		
İş birliği Geliştirme	1	Zaman Yönetimi	12		
Karar Verme Becerisi	7				
Mükemmeliyetçilik	0				
Otokontrol	6				
Öfke Yönetimi	3				
Özfarkındalığı Geliştirme	1				
Özgüven Geliştirme	3				
Özsaygı Geliştirme	0				
Problem Çözme Becerileri	2				
Psikolojik Sağlamlık	2				
Sağlıklı Yaşam	0				
Sınır Koyma	15				
Sosyal Beceriler	1				
Stresle Baş Etme Becerileri	0				
Şiddeti Önleme	0				
Toplumsal Uyum Becerileri	0				
Yaratıcılık	0				
Yardım arama	2				
Yaşam Becerileri	3				
Yetersizliği Kabul	0				